

Hem de començar l'Escola zoològica.

Hem d'organitzar la beneficència i la sanitat construint hospitals, instant el sanejament de les urbs i de les cases i destruint les vergonyoses endèmies. Hem de fundar l'Institut de Ginecologia i la Clínic d'Observació de malalties nervioses.

Per aquesta obra tenim la preparació

Per a fer aquest programa, per a donar aquesta immensa gran batalla tenim l'estat major preparat. Tenim d'aquest gran organisme, la Catalunya futura, el rudiment de cadascun de sos orgues; cal sols la vida perquè automàticament creixin i es desenrotllin.

.

Catalunya és com un país devastat

Hem d'empendre la restauració del país amb l'activitat dels països devastats. El nostre no ho ha estat per la guerra actual, però ho és pels mals governs i pels governs indiferents i hostils. No oblidem que en documents de les darreries del segle XIX, en documents oficials, les institucions de l'Estat al·legaven el dret de conquesta sobre Catalunya. Tenim encara com un govern d'ocupació. A les terres devastades han desaparegut tots els serveis públics; aquí podem dir que no hem tingut mai altra cosa que la que hem fet amb les pròpies mans. No podem nomenar servei d'obres públiques les faixes de terreny fangoses i ericades de muntanyes que creuen el país. No podem dir escoles d'aquests llocs vergonyosos on la infància aprèn amb cantarella inútil, explicada amb llenguatge que no entén, el que la bona voluntat del mestre vol ensenyar. No podem dir-ne Universitat del lloc on es recita per repetidors, la ciència que s'elabora lluny, ben lluny! on es migren quelques savis solitaris abandonats, sense mitjans d'estudi i sense estres de treball. Una gran part del país no té ni ferrocarrils ni camins ni altra acció de l'Estat que la parella de guàrdies civils o l'agent d'apremi que s'incauta de la finca abandonada. Una part de Catalunya no té més accés que per França. Ni tan solament coneixem el país geogràficament, que l'Estat no ha tingut temps de fer un mapa geogràfic.

Tots els pobles tenen jornades històriques de la seva reconstrucció estatal. No les trobarèu a Espanya amb relació a Catalunya, les que foren per França les grans jornades de Lluís XIV i de Napoleón.